

Användning av bilbälte 2018

NTF RAPPORT 2018:8

Resultat från NTF:s mätning av bilbältesanvändning 2018.

SÄKER TRAFIK

Innehåll

Sammanfattning.....	3
1 Inledning.....	3
2 Bakgrund.....	3
3 Syfte.....	3
4 Metod.....	4
5 Resultat.....	4
5.1 Bilbältesanvändning i personbil.....	4
5.2 Bilbältesanvändning bland gymnasieungdomar.....	6
5.3 Bältesanvändning bland bussförare.....	6
5.4 Spridning av resultaten.....	7
6 Diskussion.....	7
Bilaga 1 – Bilbältesanvändning i Sveriges län.....	8

Sammanfattning

Resultat från NTF:s mätningar av bilbältesanvändningen år 2018 visar att 95 procent av förarna och passagerarna använder bälte. Kvinnor använder bälte i något högre utsträckning än män. Det var 98 procent av de kvinnliga förarna som använde bälte jämfört med 94 procent av de manliga förarna. Observationsundersökningen är genomförd i landets samtliga 290 kommuner under veckorna 37 - 39.

1 Inledning

NTF är en fri, självständig och idéburen organisation som arbetar för en säker trafik. NTF arbetar på ideell och demokratisk grund genom folkrörelser, organisationer, samhällsinstitutioner, företag och enskilda. En av NTF:s viktigaste verksamheter är nationella projekt, projekt som delar av eller hela NTF-organisationen är delaktig i, ofta tillsammans med någon eller flera medlemsorganisationer.

Ett nationellt projekt under år 2018 är projektet "Mätningar 2018", där mätning av bilbältesanvändningen ingått. Även mätning av cykel- och mopedhjälm användning samt hastighetsefterlevnad på det kommunala vägnätet har ingått i projektet. I denna rapport, NTF rapport 2018:8, redovisas resultaten för användningen av bilbälte. I NTF rapport 2018:7 redovisas resultaten från mätning av cykel- och mopedhjälm användning. Mätningar av hastighetsefterlevnad på det kommunala vägnätet följer upp indikatorn "Andel trafikarbete inom hastighetsgräns, kommunalt vägnät" som ingår i det nationella målstyrningsarbetet, och presenteras i en egen rapport från VTI.

Arbetet i projektet har koordinerats av en nationell projektledare. Samtliga NTF-förbund, och de län där NTF bedriver verksamhet, har medverkat och ansvarat för genomförandet av mätningarna på fältet samt leverans av resultat till nationell projektledare.

Projektet är i sin helhet finansierat av Trafikverkets Stöd till ideella organisationer.

2 Bakgrund

För att nå etappmålen år 2020 om maximalt 220 dödade och 4 100 allvarligt skadade i vägtrafiken måste aktörerna inom trafiksäkerhetsområdet samverka. Målstyrning präglar det nationella samarbetet mellan myndigheter, organisationer och andra aktörer genom att konkreta, verksamhetsnära mål formuleras och följs upp regelbundet.

NTF:s långa och breda erfarenhet av trafiksäkerhetsarbete lägger grunden för att kunna samla in ett omfattande datamaterial som visar på aktuell status inom ett antal trafiksäkerhetsområden. Genom denna insats erhålls en beskrivning av nuläget inom viktiga trafiksäkerhetsområden och kan på så sätt tjäna som utgångspunkt för analyser och åtgärder i syfte att nå etappmålen år 2020. NTF har mätt bilbältesanvändningen i personbil sedan år 2004. Under perioden 2004 - 2012 har bältesanvändningen följts upp i 117 kommuner jämnt fördelade i landet. Från och med år 2013 görs mätningarna i samtliga 290 kommuner.

3 Syfte

Syftet med detta delprojekt har varit att genom observationsstudier i alla Sveriges kommuner, ge kommuner och andra intressenter en övergripande bild av bilbältesanvändningens storlek. Mätresultaten kan, utöver att ge en nulägesbeskrivning, dels utgöra underlag för planering av kommande verksamhet, dels bli ett underlag för hur det framtida trafiksäkerhetsarbetet ska fokuseras för att ambitionen mot etappmålen år 2020 ska kunna infrias.

4 Metod

Mätningar av bilbältesanvändningen i personbil görs årligen sedan år 2013 i landets samtliga kommuner. I mätningen tittar vi på bilbältesanvändningen i framsätet fördelat på kön, förare/passagerare och framåtvända barn 4–15 år. Mätningarna görs under 3 timmar per kommun där minst 500 personer per kommun ska observeras.

Mätplatserna ligger inom tätorten. I den mån det är möjligt görs mätningarna på samma platser, tidpunkter och med samma mätpersonal som utfört observationerna tidigare år.

Under år 2018 observeras, i samband med bilbältesmätningarna i personbil, också bältesanvändning bland bussförare. Mätningar av bilbältesanvändningen görs dessutom utanför gymnasieskolor på 50 orter i landet med en geografisk spridning över hela Sverige. Enbart ungdomar cirka 18–20 år som antingen är förare eller passagerare, observeras under en timme per skola vid skolstart på morgonen.

Mätningarna genomförs under veckorna 37 till och med 39.

Resultaten från observationsundersökningen sprids nationellt genom ett pressmeddelande där mätresultaten presenteras på länsnivå. Lokala mätresultat delges lokala mediekanaler. Politiker och tjänstemän i kommunerna, polisen, räddningstjänst, landsting och regioner samt övriga intressenter delges resultaten.

5 Resultat

5.1 Bilbältesanvändning i personbil

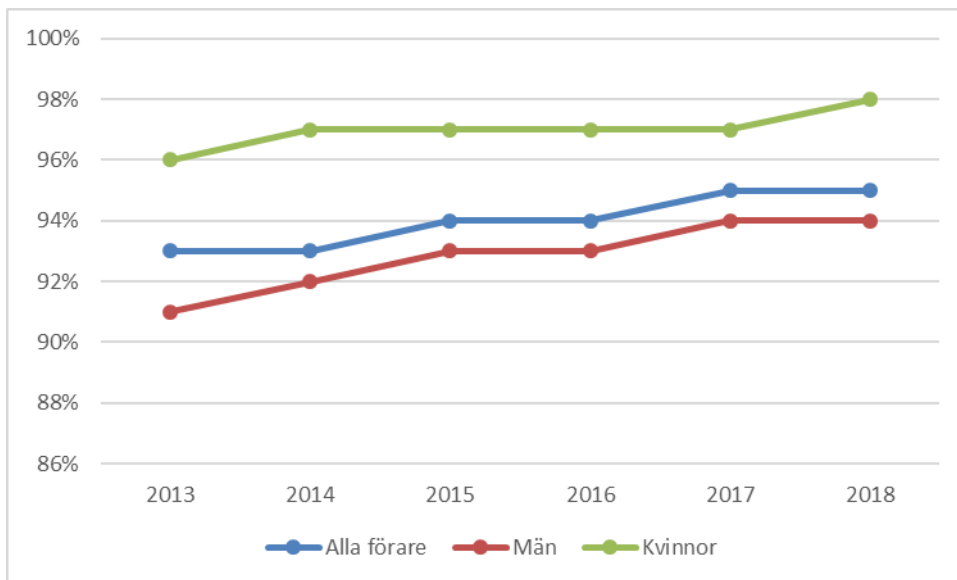
Mätningarna av bilbältesanvändningen i personbil genomfördes i samtliga 290 kommuner. Antal observerade förare och framsätesspassagerare i personbil var 351 114 personer.

Undersökningen visar att användningen är:

- 95 % bland förare och passagerare
- 95 % bland alla förare
- 98 % bland kvinnliga förare
- 94 % bland manliga förare
- 95 % bland alla passagerare
- 97 % bland kvinnliga passagerare
- 91 % bland manliga passagerare
- 98 % bland barn cirka 4–15 år

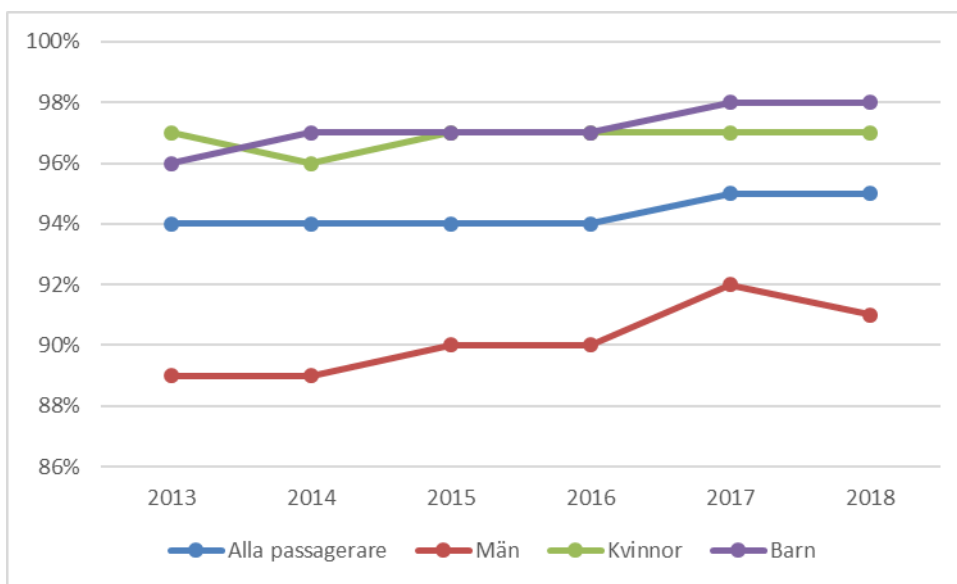
Den totala bältesanvändningen är densamma som år 2017, 95 procent, men har ökat med två procentenheter sedan år 2013, då den var 93 procent.

Bland alla förare är bilbältesanvändningen 95 procent, se Figur 1. Bilbältesanvändningen har sedan 2017 ökat bland kvinnliga förare med en procentenhet, vilket ger att bältesanvändningen nu är fyra procentenheter högre än bältesanvändningen bland manliga förare.

Figur 1. Bilbältesanvändning bland förare 2013–2018, totalt och fördelat på män och kvinnor.

Bland alla passagerare i framsätet var bilbältesanvändningen 95 procent, samma som bland förarna, se Figur 2. Det är samma andel som år 2017. De manliga framsätesspassagerarnas bältesanvändning är en procentenhet lägre än år 2017. Kvinnor och barn i passagerarsätet fram har en bilbältesanvändning på 97 respektive 98 procent, samma som år 2017.

Figur 2. Bilbältesanvändning bland framsätesspassagerare 2013–2018, totalt och fördelat på män, kvinnor och barn cirka 4–15 år

Det finns relativt stora geografiska skillnader mellan länen, se Bilaga 1. Högst är bältesanvändningen i Hallands län med 99 procents användning och lägst i Jämtlands län med 87 procents bältesanvändning.

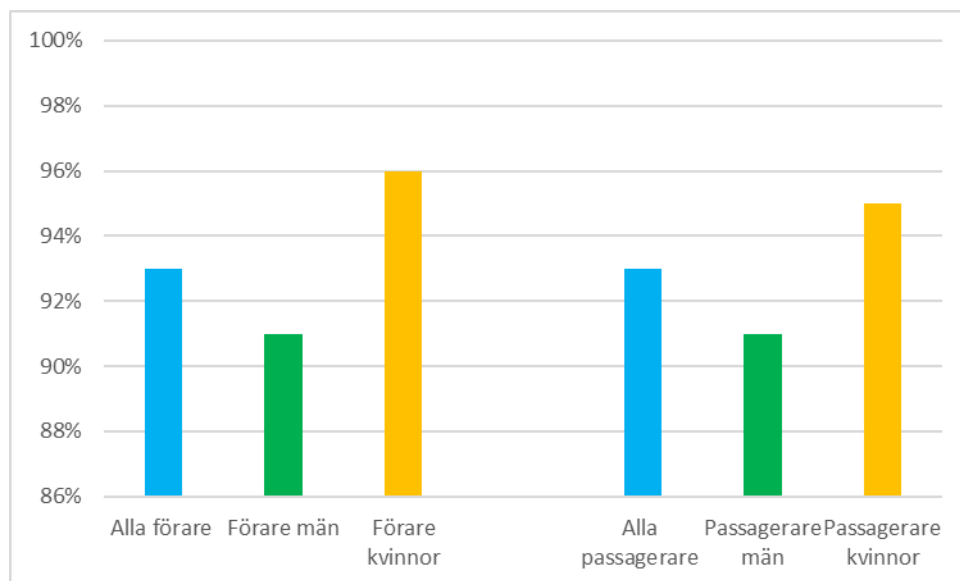
5.2 Bilbältesanvändning bland gymnasieungdomar

Mätningarna av bilbältesanvändningen i personbil bland ungdomar cirka 18–20 år genomfördes utanför gymnasieskolor i 50 kommuner med en geografisk spridning över hela landet. Antal observerade förare och framsätesspassagerare i personbil är 2 192 personer.

Undersökningen visar att användningen är:

- 93 % bland förare och passagerare
- 93 % bland alla förare
- 96 % bland kvinnliga förare
- 91 % bland manliga förare
- 93 % bland alla passagerare
- 95 % bland kvinnliga passagerare
- 91 % bland manliga passagerare

Bilbältesanvändningen bland ungdomar cirka 18–20 år är generellt lägre än resultaten för hela landet, se Figur 3. Bland både förare och passagerare är bältesanvändningen 93 procent. Störst skillnad är det bland manliga förare där det skiljer tre procentenheter mellan riket som helhet och unga manliga förare. Unga kvinnliga förare och passagerare har en högre bältesanvändning än unga manliga förare och passagerare.

Figur 3. Bältesanvändningen 2018 bland unga förare och passagerare.

5.3 Bältesanvändning bland bussförare

I samband med mätningar av bilbältesanvändningen bland förare och passagerare i personbil har också bältesanvändningen bland bussförare observerats. Antal observerade bussförare är 5 547 personer.

Undersökningen visar att användningen är:

- 70 % bland alla bussförare
- 81 % bland kvinnliga bussförare
- 68 % bland manliga bussförare

Den totala användningen bland bussförare ligger 25 procentenheter lägre än bältesanvändningen i personbil. Bältesanvändningen bland kvinnliga bussförare är 13 procentenheter högre än bland manliga bussförare, en betydligt större skillnad än bland manliga och kvinnliga personbilsförare.

5.4 Spridning av resultaten

Resultaten från undersökningen av alla personbilsförare och gymnasieungdomar har presenterats tillsammans med det nationella målet för antal bältade i framsätet i personbil år 2020 vilket är 99 procent. Politiker och tjänstemän i kommunerna, polisen, räddningstjänst, landsting och regioner samt övriga intressenter har fått ta del av resultaten. NTF har i flera kommuner haft en djupare diskussion kring mätresultaten.

När det gäller resultaten från undersökningen av alla personbilförares bältesanvändning har allmänheten fått ta del av mätresultaten genom mediala aktiviteter.

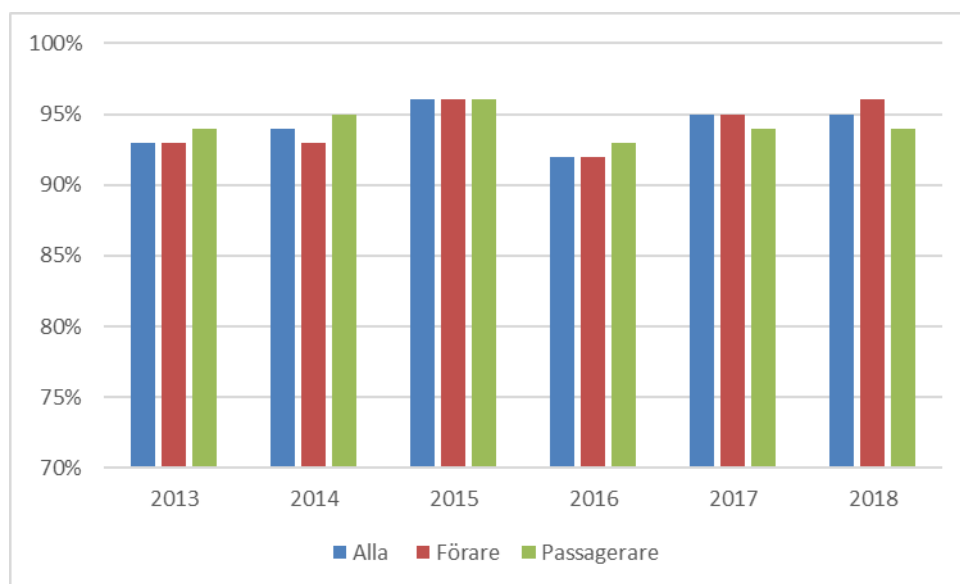
6 Diskussion

NTF har mätt bältesanvändningen i personbil sedan år 2004. Under perioden 2004–2012 har bältesanvändningen följts upp i 117 kommuner jämnt fördelade i landet. Från och med år 2013 görs mätningarna i samtliga 290 kommuner. Politiker och tjänstemän i kommunerna, polisen och andra intresserade uppskattar att få tillgång till mätresultaten, även om observationerna ibland är få i mindre kommuner. Det är flera kommuner som har framfört önskemål om att träffa andra kommuner för att diskutera mätresultaten och vad man ska göra för att förbättra dem. Den totala användningen av bilbälte i framsätet i personbil ligger alltså högt men tycks ha stagnerat.

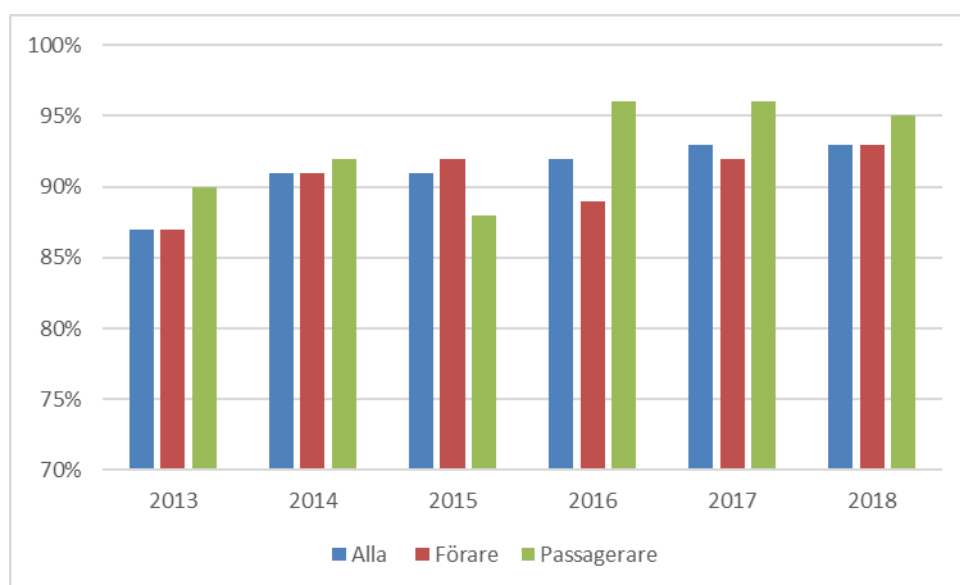
Anmärkningsvärt är att både unga förare och bussförare har en betydligt lägre bilbältesanvändning än förare och passagerare i personbil. Inom dessa båda områden skulle det vara intressant att fördjupa sig i ett projekt för att ta reda på mer om varför resultatet ser ut som det gör.

För att nå det nationella målet år 2020 med en bältesanvändning på 99 procent krävs fler bilar med bältespåminnare. Här behövs förslag och idéer på insatser för att påverka konsumenter att köpa bilar med bältespåminnare, informationskampanjer kring bältesanvändning för vuxna och barn. Fordonsförare behöver påminnas om varför bälte fortfarande är viktigt för säkerheten.

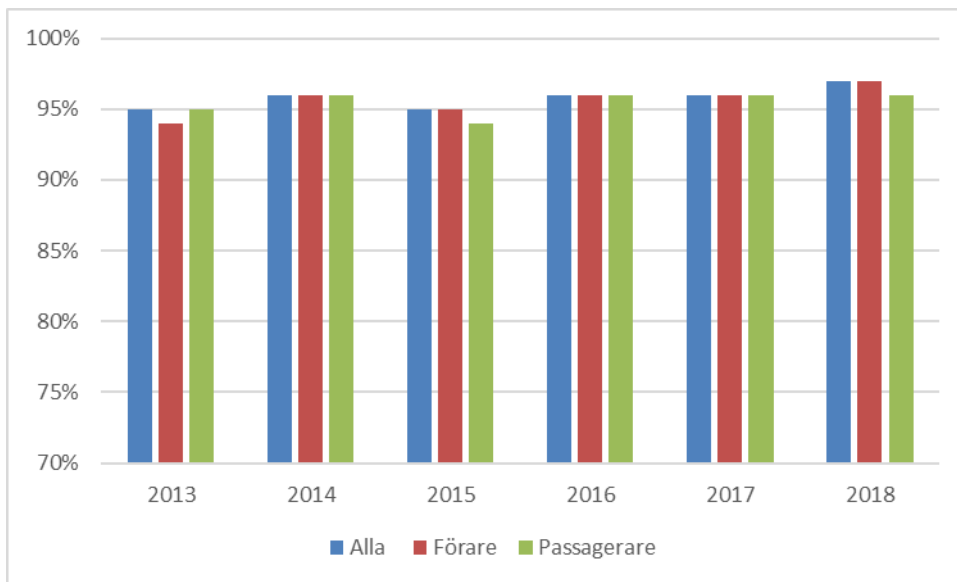
Bilaga 1 – Bilbältesanvändning i Sveriges län

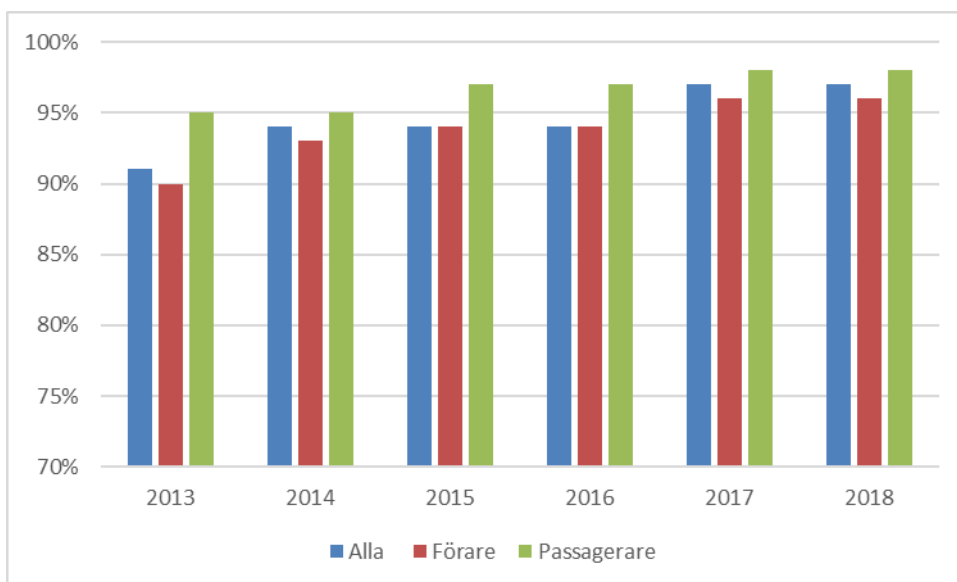
Figur 4. Bilbältesanvändning i *Blekinge län* 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

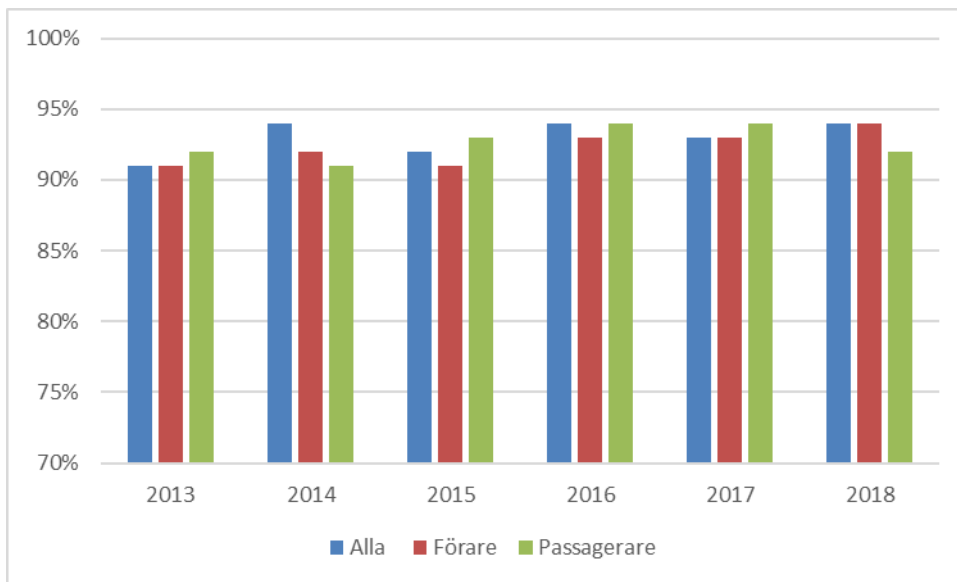
Figur 5. Bilbältesanvändning i *Dalarnas län* 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

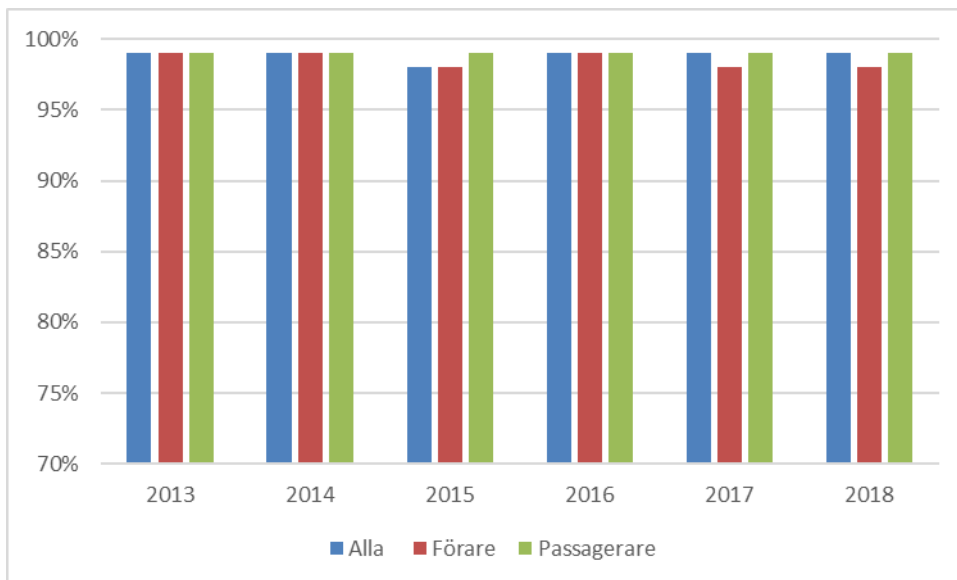
Figur 6. Bilbältesanvändning i *Fyrbodalen (del av Västra Götalands län)* 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

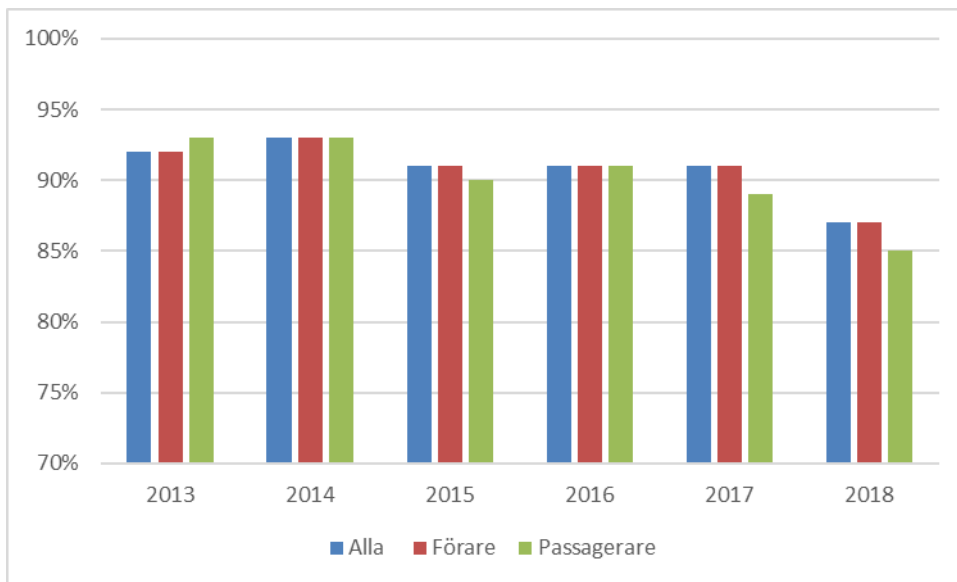
Figur 7. Bilbältesanvändning i *Gotlands län* 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

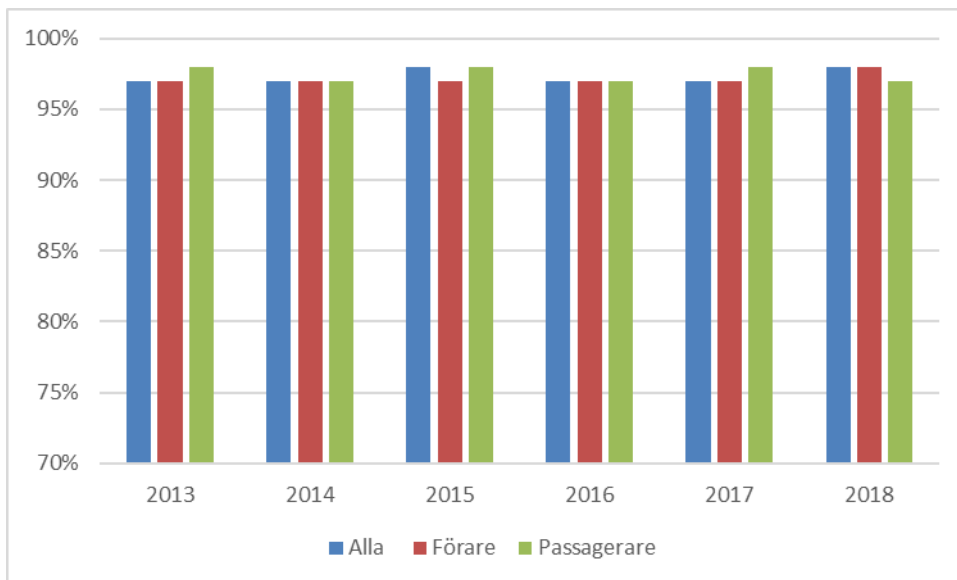
Figur 8. Bilbältesanvändning i **Gävleborgs län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

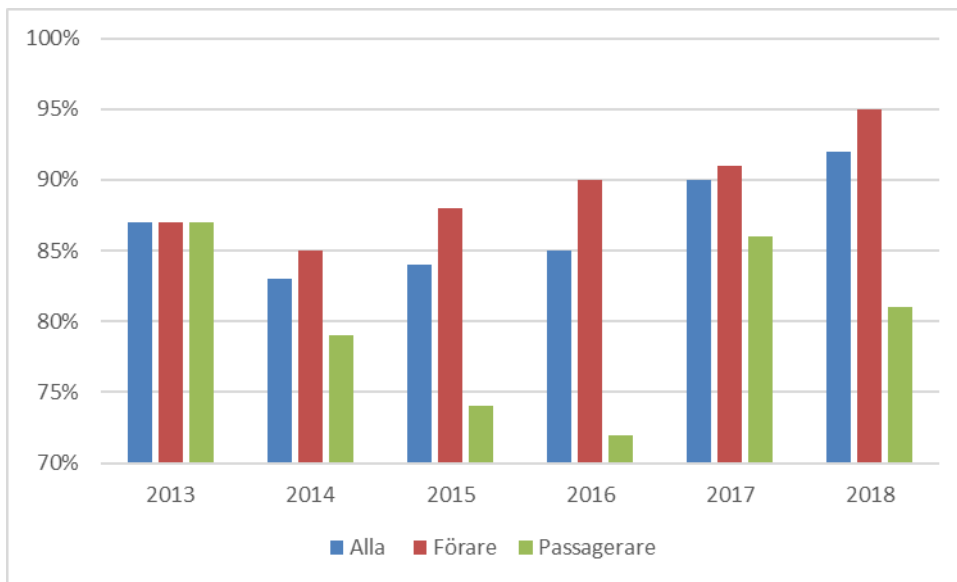
Figur 9. Bilbältesanvändning i **Hallands län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

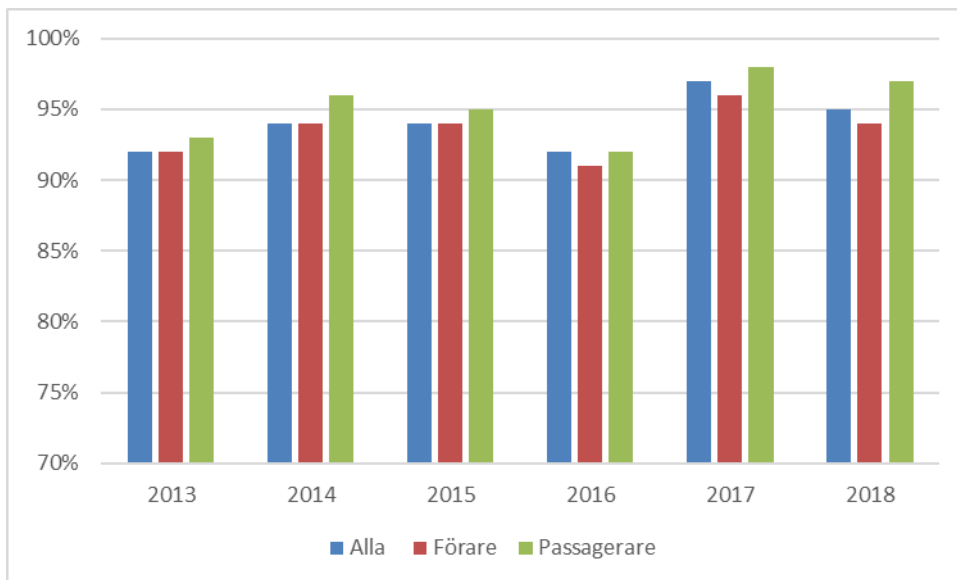
Figur 10. Bilbältesanvändning i **Jämtlands län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

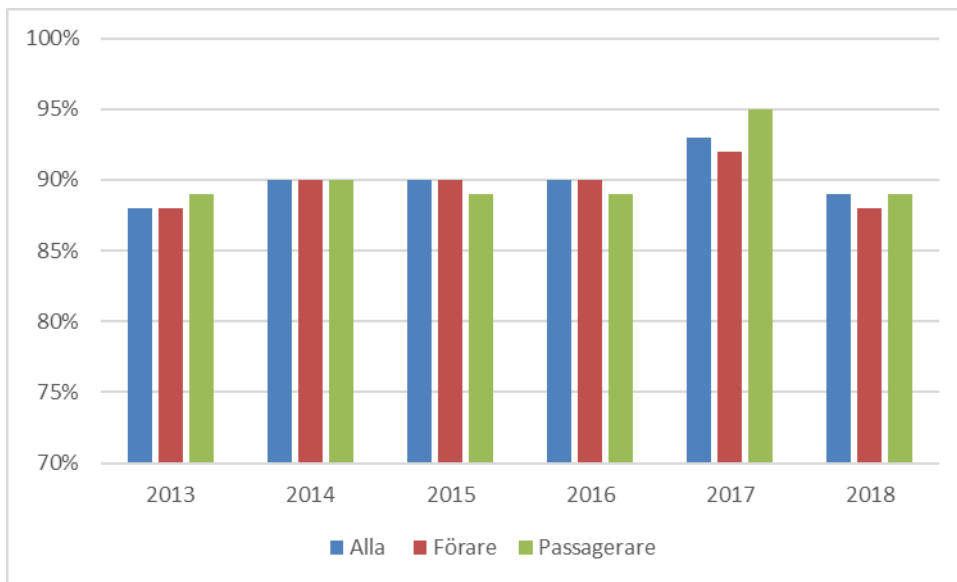
Figur 11. Bilbältesanvändning i **Jönköpings län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

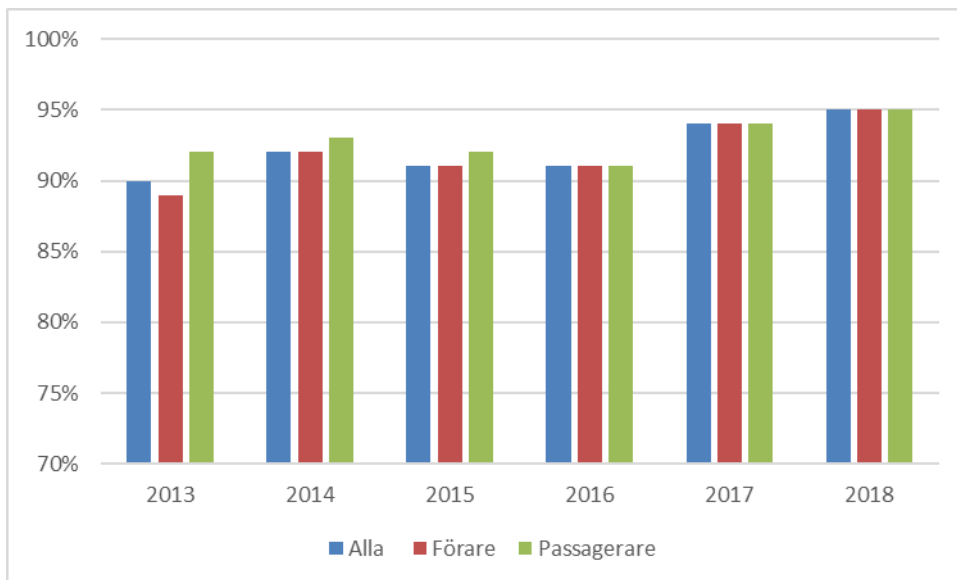
Figur 12. Bilbältesanvändning i **Kalmar län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

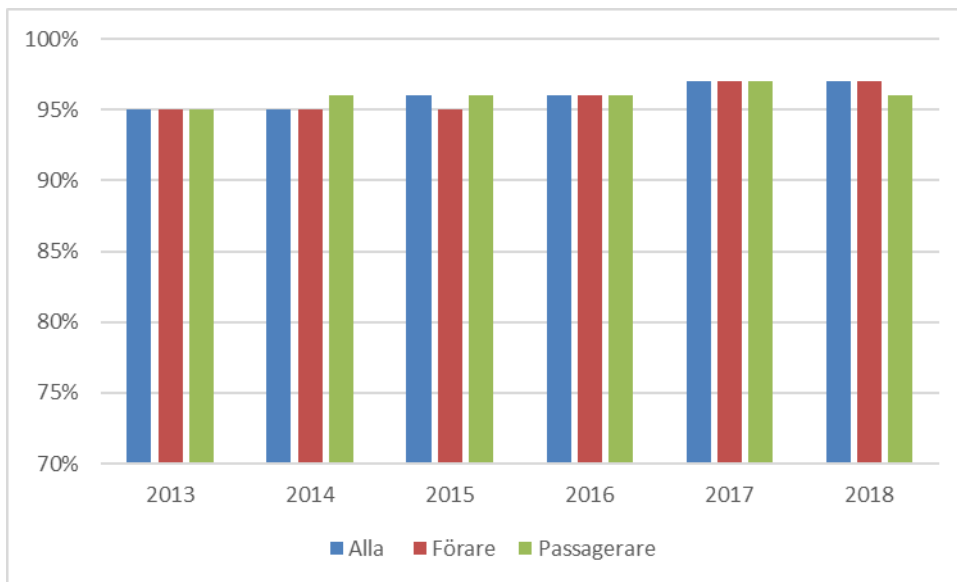
Figur 13. Bilbältesanvändning i **Kronobergs län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

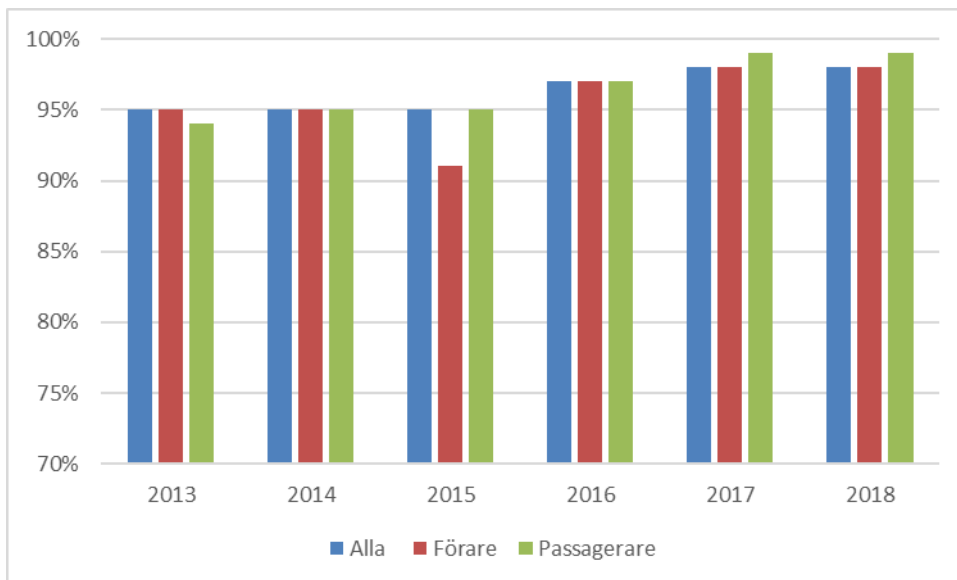
Figur 14. Bilbältesanvändning i **Norrbottens län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

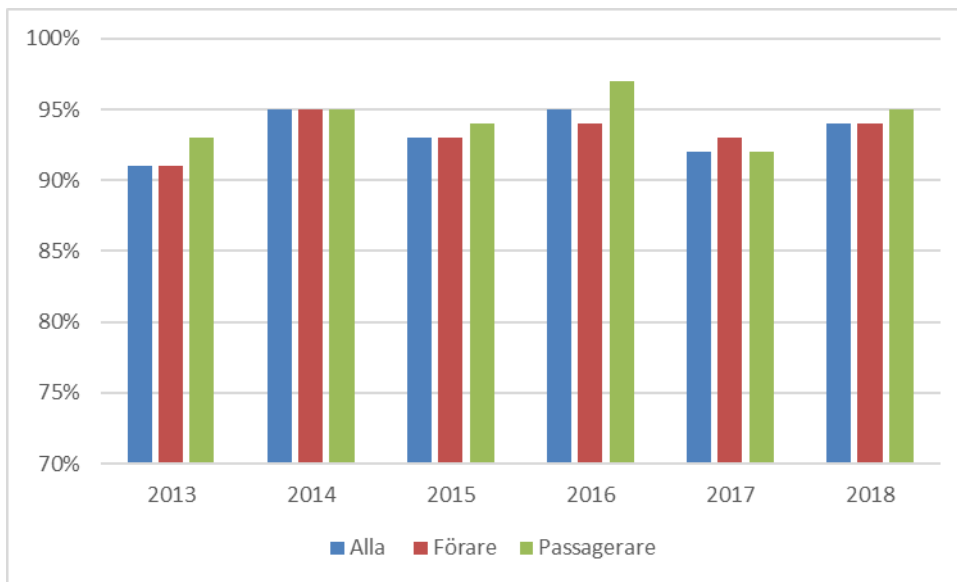
Figur 15. Bilbältesanvändning i **Skaraborg (del av Västra Götalands län)** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

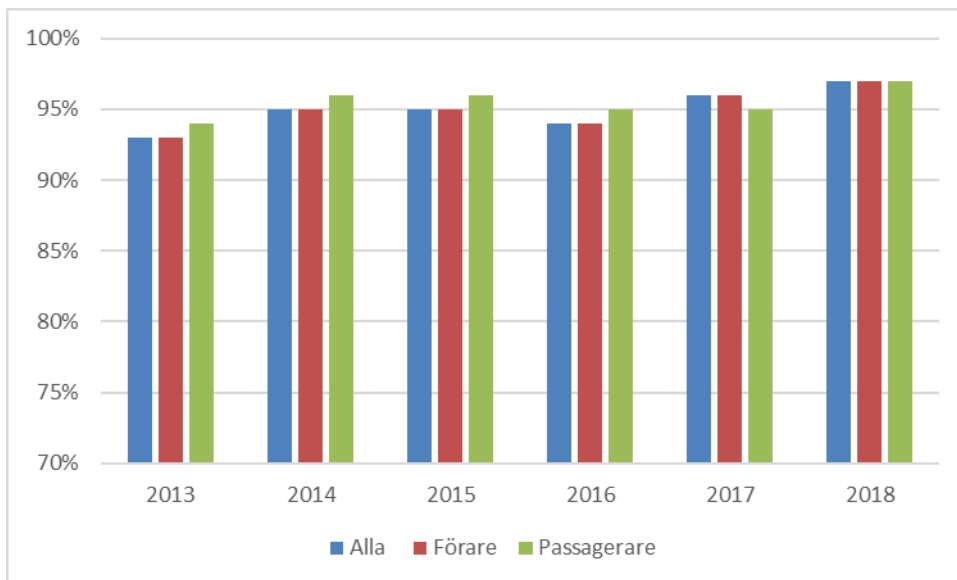
Figur 16. Bilbältesanvändning i **Skåne län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

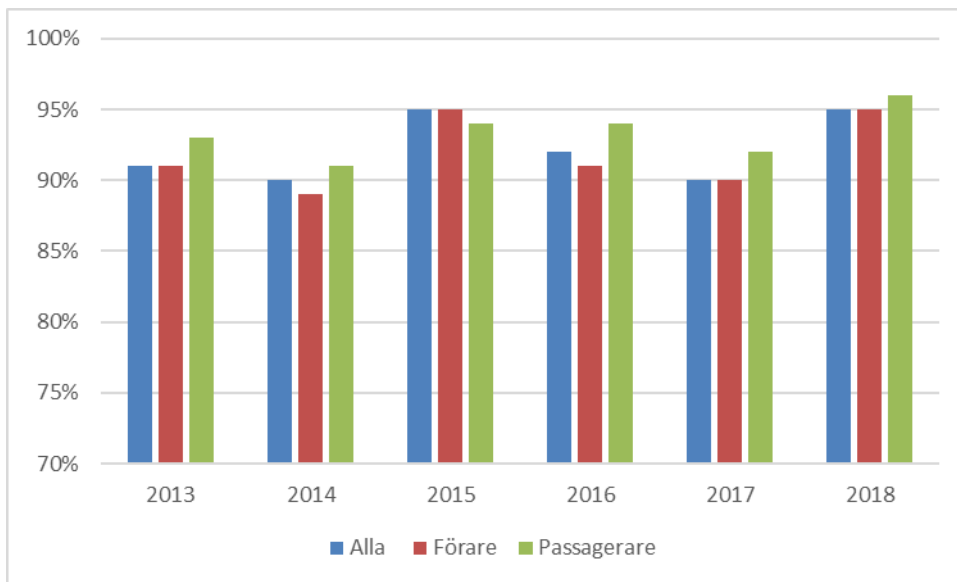
Figur 17. Bilbältesanvändning i **Stockholms län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

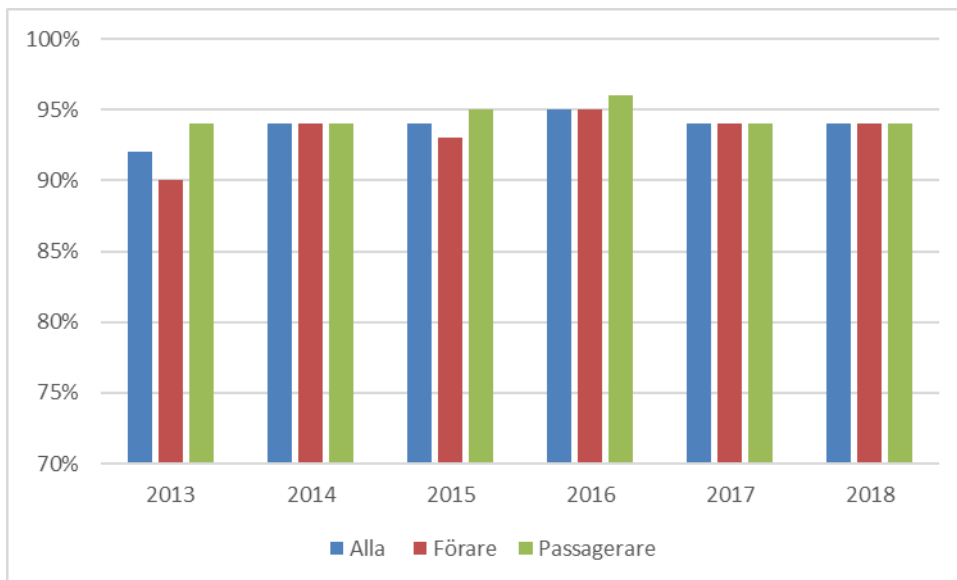
Figur 18. Bilbältesanvändning i **Södermanlands län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

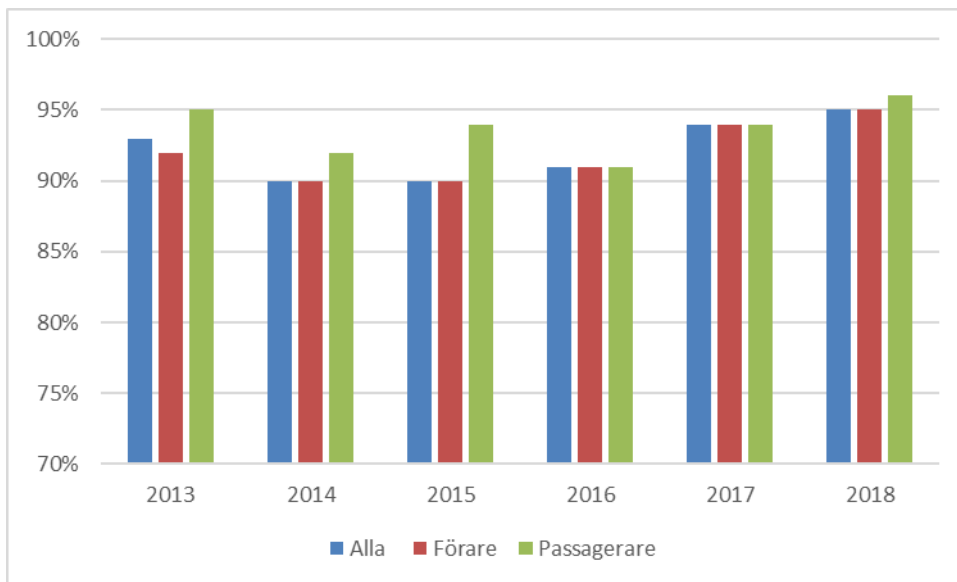
Figur 19. Bilbältesanvändning i **Uppsala län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

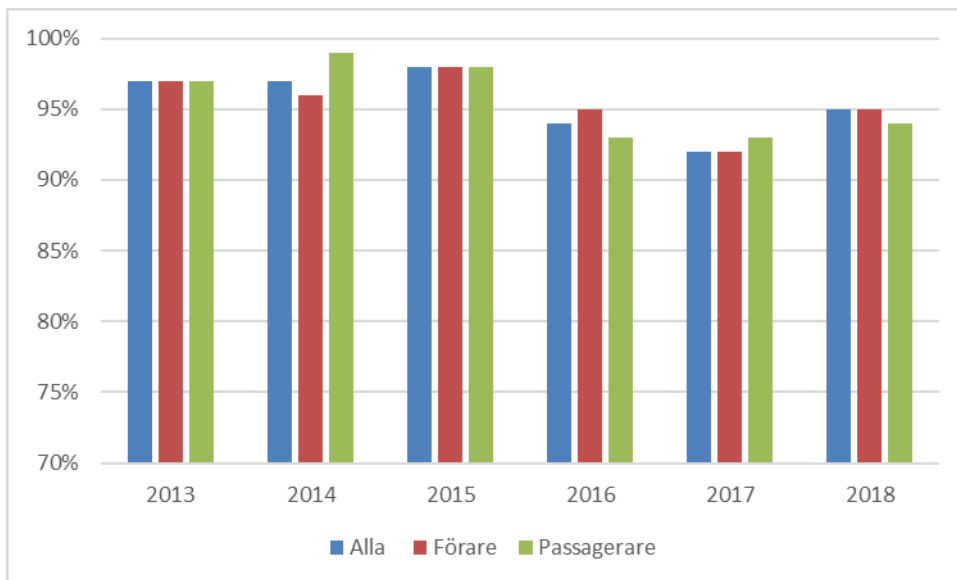
Figur 20. Bilbältesanvändning i **Värmlands län** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

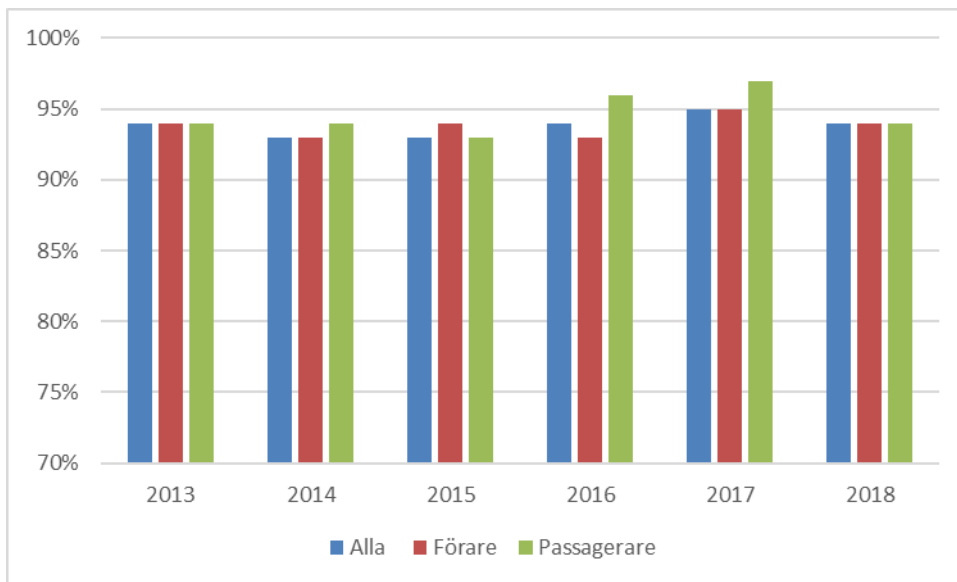
Figur 21. Bilbältesanvändning i **Väst (del av Västra Götalands län)** 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

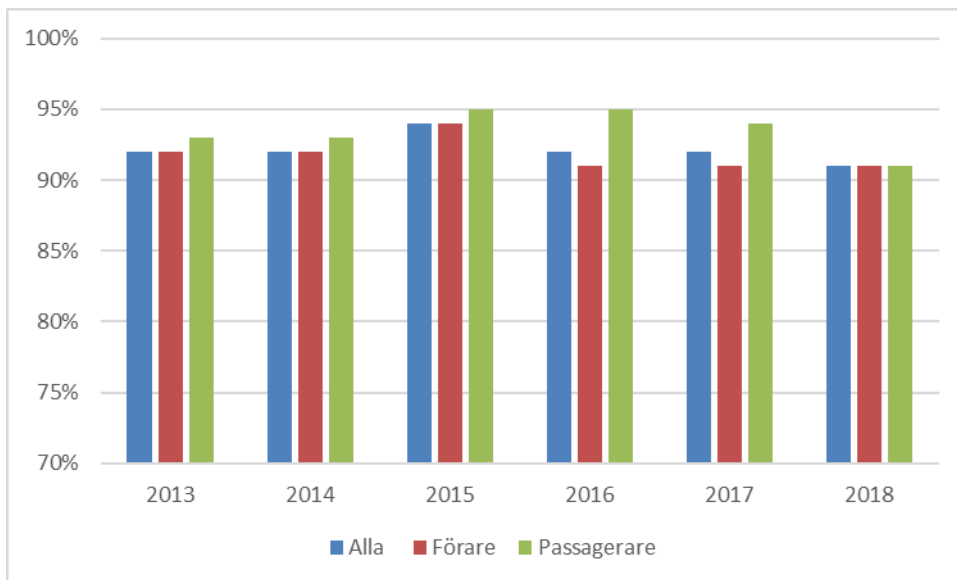
Figur 22. Bilbältesanvändning i *Västerbottens län* 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

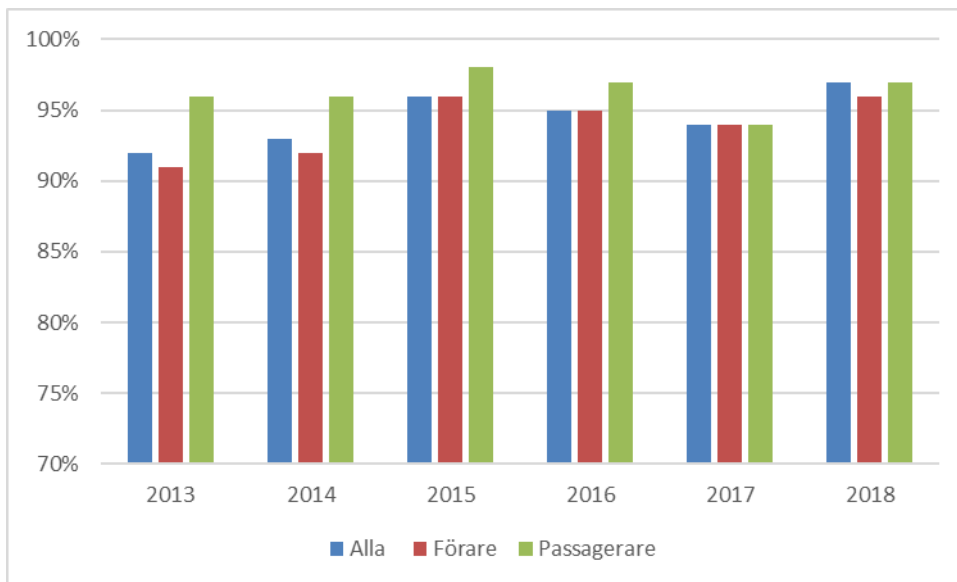
Figur 23. Bilbältesanvändning i *Västernorrlands län* 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

Figur 24. Bilbältesanvändning i *Västmanlands län* 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

Figur 25. Bilbältesanvändning i *Örebro län* 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.

Figur 26. Bilbältesanvändning i *Östergötlands län* 2013–2018, totalt och fördelat på förare och passagerare.